

SHRNUTÍ

Zprávy o finanční stabilitě

podzim 2024

VYHODNOCENÍ RIZIK PRO FINANČNÍ STABILITU

Česká ekonomika je na počátku růstové fáze finančního cyklu. Aktivita na hypotečním trhu postupně ožívá a ceny nemovitostí opět rostou. Riziko nadměrného růstu úvěrů zůstává prozatím nízké.

Změny ve světovém obchodě a přechod na nízkoemisní ekonomiku jsou výzvy, kterým čelí česká ekonomika. Nízká investiční aktivita může vést k poklesu konkurenceschopnosti a dlouhodobě slabšímu růstu. Tyto strukturální faktory představují v delším horizontu riziko pro stabilitu ekonomiky i finančního sektoru.

ROZHODNUTÍ A NASTAVENÍ MAKROOBEZŘETNOSTNÍ POLITIKY

Proticyklická kapitálová rezerva	Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika	Kapitálová rezerva pro jiné systémově významné instituce	Horní hranice úvěrového ukazatele LTV
1,25 % pro všechny banky	0,5 % pro všechny banky	0,5–2,5 % pro sedm hlavních bank	80 % / 90 %* * pro žadatele do 36 let pořizující si vlastní bydlení
Nemění se	Platná od 1. 1. 2025	Platná od 1. 1. 2025, resp. 1. 7. 2025	Nemění se
Současná výše rezervy je dostatečná. I přes oživení úvěrového trhu zůstávají nově přijímaná rizika prozatím nízká.	Posiluje plošně odolnost bankovního sektoru vůči systémovým strukturálním rizikům spojeným s dopadem nejistot ve světě na domácí ekonomiku.	Posiluje odolnost a stabilitu klíčových institucí finančního systému.	Nastavení dostatečně zohledňuje rizika nadhodnocení cen bytů a možného zrychlení růstu hypoték.

POPIS SLEDOVANÝCH RIZIK A JEJICH VÝVOJ

Světová ekonomika prochází po stabilizaci inflace uvolňováním měnových politik. Stále ji však ovlivňuje přetrvávající nejistota způsobená geopolitickým napětím, které se rozšířilo i na Blízký východ. Kromě toho mohou světový obchod a ekonomiku ovlivnit změny v americké vnitřní i zahraniční politice.

Evropské ekonomiky včetně Česka začínají v dlouhodobějším srovnání zaostávat za USA a Čínou kvůli nižším investicím a závislosti na dovozu energií a surovin, což snižuje konkurenceschopnost firem a představuje riziko pro budoucnost ekonomiky i finančního sektoru.

Situace na finančních trzích se stabilizovala, ale nervozita přetrvává, což dokreslují výrazné reakce trhů i na mírně negativní zprávy. Přetrvává riziko náhlého tržního přehodnocení a propadu cen, který by citelně poznamenal rozvahy finančních institucí a výrazně zvýšil náklady na půjčky a investice reálnému sektoru.

Domácí ekonomiku charakterizuje křehký růst, způsobený slabým oživením ekonomik hlavních obchodních partnerů, nízkými investicemi podniků a pouze pozvolným oživováním spotřeby domácností.

Obnovení ekonomického růstu **české ekonomiky** vedlo k posunu v růstové fázi finančního cyklu, přičemž oživení úvěrové aktivity domácností zůstává prozatím umírněné. Cyklická rizika zatím významně nerostou, ČNB však očekává, že pohyb vzhůru ve finančním cyklu bude postupně pokračovat.

S poklesem úrokových sazeb dochází k **růstu počtu hypotečních úvěrů**. Růst objemu úvěrů domácnostem je způsoben zejména vyššími částkami jednotlivých úvěrů. Čerpání úvěrů podniky zůstává stabilní. Celková zadluženost domácností a podniků se nemění a v mezinárodním srovnání je nízká.

Ceny bytů se vrátily k růstu. ČNB předpokládá, že tento trend bude pokračovat i v roce 2025. Důvodem je růst příjmů domácností a mírný pokles sazeb u hypotečních úvěrů. Riziko náhlého a prudkého poklesu cen je momentálně nízké. Dostupnost bydlení se přestala zlepšovat.

Pokles měnověpolitických sazeb způsobil také **pokles úrokových výnosů i nákladů bank**. Nižší sazby mohou ovlivnit ziskovost bank, ale neočekáváme, že by se výrazněji snížila schopnost bank posilovat kapitál z dosažených úrokových zisků.

Úvěrové riziko u úvěrů domácnostem i podnikům je nízké a pod dlouhodobým průměrem. ČNB bude sledovat, zda nové úvěry nevykazují známky vyšší rizikovosti nebo zvýšené zranitelnosti v současných portfoliích. Pokud by banky uvolnily úvěrové standardy, může ČNB zpřísnit makrobezpečnostní politiku.

V sektoru komerčních nemovitostí došlo k obratu a na trhu roste optimismus. I přes dřívější pokles zůstávají ceny mírně nadhodnocené. Zátěž, které sektor čelil – například tlak na financování, nižší poptávka nebo obavy z dalšího poklesu hodnot – již začíná odeznívat.

Konsolidace veřejných financí pomůže snížit roční **deficit státního rozpočtu**, avšak dluh bude i nadále růst. Český bankovní sektor zůstává hlavním věřitelem vlády, což zvyšuje riziko přenosu nepříznivých šoků mezi bankovním sektorem a vládními institucemi.

SITUACE VE FINANČNÍM SEKTORU

Banky dosáhly k 30. 6. 2024 zisku 59,9 miliardy Kč. Hlavním zdrojem byly výnosy z půjček, které byly v posledních letech příznivě ovlivněny vyššími sazbami. K ziskům přispěly i nízké úvěrové ztráty a efektivní hospodaření s náklady.

Banky mají dostatečné rezervy. Kapitálová vybavenost bankovního sektoru zůstává vysoká a odpovídá průměru EU. Banky jsou také dobře připravené na případné likviditní šoky. Plní všechny požadavky na kapitál i likviditu s dostatečnou rezervou, což dále posiluje jejich stabilitu.

Zátěžové testy potvrdily, že **banky jsou odolné vůči nepříznivému vývoji.** Testy se zaměřily na klimatická rizika včetně toho, jaký dopad bude mít ústup od fosilních paliv a případně dražší energie. V nepříznivém scénáři by ekonomika upadla do dlouhé recese, což by vedlo ke značným úvěrovým ztrátám a banky by pro udržení stanoveného kapitálu musely využít část svých rezerv.

Investiční fondy patří mezi nejrychleji rostoucí části finančního sektoru. Domácnosti v nich měly k 30. 6. 2024 uloženo 1 461 miliard Kč, což je zhruba třetina hodnoty bankovních vkladů. Význam tohoto sektoru roste a jeho propojení s dalšími částmi finančního systému se postupně prohlubuje.